

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 182/2025-24

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **Juraja Fekete**, IČO 37 489 771, Maslovce 679, Čenkovce, zastúpeného Advokátska kancelária JUDr. Margita Lonská, s. r. o., Kalinčiakova 25, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava III v konaní sp. zn. B3-25Cb/199/2018 (predtým postupu Okresného súdu Bratislava III v konaní sp. zn. 25Cb/199/2018) a postupu Krajského súdu v Bratislave v konaniach sp. zn. 4Cob/88/2020 a sp. zn. 4Cob/116/2023 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Bratislava III v konaní sp. zn. B3-25Cb/199/2018 (predtým postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní sp. zn. 25Cb/199/2018) a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaniach sp. zn. 4Cob/88/2020 a sp. zn. 4Cob/116/2023 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.
2. Krajskému súdu v Bratislave v konaní sp. zn. 4Cob/116/2023 **p r i k a z u j e** konať bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie **1 800 eur**, ktoré **j e** Mestský súd Bratislava III **p o v i n n ý** vyplatiť mu v sume **1 000 eur** a Krajský súd v Bratislave v sume **800 eur** do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
4. Mestský súd Bratislava III **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **456,75 eur** a Krajský súd v Bratislave trovy konania **400 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručanou ústavnému súdu 17. decembra 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom všeobecných súdov v konaniach označených v záhlaví tohto uznesenia (ďalej len „napadnuté konanie“). Žiada priznať mu finančné zadostučinenie 10 000 eur a náhradu trov konania.

2. Uznesením č. k. III. ÚS 182/2025-11 z 26. marca 2025 ústavný súd prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnú sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie v celom rozsahu.

II.

Skutkové východiská

3. Napadnuté konanie, predmetom ktorého je nárok sťažovateľa na zaplatenie žalovanej sumy za vykonané stavebné práce, ktoré sťažovateľ realizoval pre žalovaného v zmysle zmlúv o dielo, začalo 25. mája 2018 doručením návrhu na vydanie platobného rozkazu na zaplatenie 5 473,50 eur s príslušenstvom Okresnému súdu Bratislava III. Okresný súd vydal 25. júna 2018 platobný rozkaz, ktorým žalovaného zaviazal na zaplatenie žalovanej sumy. Na základe žalovaným podaného odporu okresný súd uznesením z 13. augusta 2018 platobný rozkaz zrušil a vec ďalej prejednával na nariadených pojednávaniach. Rozsudkom z 22. júla 2019 okresný súd žalobe vyhovel a žalovaného zaviazal na zaplatenie žalovanej sumy a náhrady trov konania. Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Bratislave uznesením č. k. 4Cob/88/2020-168 z 10. februára 2022 rozsudok okresného súdu z 22. júla 2019 zrušil a vec mu vrátil na nové konanie a rozhodnutie. Okresný súd po vrátení veci rozhodol 9. marca 2023 v poradí druhým rozsudkom, ktorým zaviazal žalovaného na zaplatenie 5 064 eur s príslušenstvom a vo zvyšku žalobu zamietol. Aj proti druhému rozsudku okresného súdu žalovaný podal v apríli 2023 odvolanie a sťažovateľ sa k nemu vyjadril v máji 2023. Od novembra 2023 je vec na krajskom súde (kde je vedená pod sp. zn. 4Cob/116/2023, pozn.), ktorý o podanom odvolaní dosiaľ nerozhodol a vec tak nie je právoplatne skončená.

III.

Argumentácia sťažovateľa

4. Podľa názoru sťažovateľa ide o zjavné prietahy v napadnutom konaní, či už na strane okresného súdu, alebo krajského súdu. Okresný súd bol v napadnutom konaní opakovane nečinný, keď napríklad prvé pojednávanie vykonal až po uplynutí jedného roka po vrátení veci odvolacím súdom. Krajský súd rozhodoval o prvom odvolaní 2 roky a 7 mesiacov, čo je objektívne neprimerane dlhá doba vzhľadom na povahu sporu a zrušujúce rozhodnutie odvolacieho súdu. V súčasnej dobe je krajský súd nečinný minimálne rok, keďže spisový materiál mu bol doručený

zo súdu prvej inštancie v novembri 2023 a do dnešného dňa nevykonal vo veci žiadny procesný úkon. Spor nie je neobvykle právne alebo skutkovo náročný, ide v zásade o bežný obchodný spor. Celková doba trvania sporu je vyše šesť a pol roka, čo je neadekvátne doba. Ide o spor s objektívne nízkou ekonomickou hodnotou, no sťažovateľ je živnostník a hodnota sporu preň nie je vôbec zanedbateľná.

IV.

Vyjadrenia mestského súdu a krajského súdu

IV.1. Vyjadrenie mestského súdu:

5. Mestský súd ku skutkovej a právnej zložitosti sporu uviedol, že aj keď sa predmet sporu týka bežnej rozhodovacej agendy tunajšieho súdu, keďže išlo o zmluvu o dielo uzatvorenú ústne, bolo potrebné vypočúť viacerých svedkov a po vrátení veci odvolacím súdom ustáliť predmet zmluvy o dielo a cenu diela, konkretizovať, aké elektroinštalačné práce boli vykonané a žalovanému odovzdané, aké práce vyúčtoval sťažovateľ žalovanému a za ktoré vykonané práce žalovaný nezaplatil. Je toho názoru, že v konaní nedošlo k priet'ahom, ktoré by znamenali porušenie základného práva sťažovateľa. Prvý rozsudok bol vyhlásený do necelých 14 mesiacov od podania žaloby. Následne druhý rozsudok bol vyhlásený do jedného roka od vrátenia veci krajským súdom. Sťažovateľ sa v namietanom konaní nesnažil tvrdenej nečinnosti zabrániť prostredníctvom dopytov alebo urgencií, resp. sťažnosti na priet'ahy v konaní adresovanej predsedovi súdu.

IV.2. Vyjadrenie krajského súdu:

6. Krajský súd uviedol, že prvé odvolacie konanie trvalo 1 rok a 8 mesiacov, a toho času prebiehajúce odvolacie konanie trvá 1 rok a 5 mesiacov. Vec je zaradená v zozname prejednávaných vecí na 22. máj 2025, kedy bude o odvolaní žalovaného rozhodnuté. Spor nie je neobvykle právne alebo skutkovo náročný, ale keďže medzi stranami sporu nebola uzavretá písomná zmluva o dielo a vzhľadom na procesnú obranu žalovaného, rozsah dokazovania pred súdom prvej inštancie bol pomerne rozsiahly, ako vyplýva aj z odôvodnenia napadnutých rozsudkov. Krajský súd nerozhodol skôr z objektívnych dôvodov, vzhľadom na počet a skladbu vecí nachádzajúcich sa v súdnych oddeleniach, pričom prednostne boli vybavované naliehavejšie veci. Krajský súd vo veci konal primerane k počtu a k skladbe vecí nachádzajúcich sa v uvedených súdnych oddeleniach. S poukazom na uvedené samotná skutočnosť, že súd o prvom odvolaní rozhodol za 1 rok a 8 mesiacov (rešpektujúc zásadu, že ide o konanie s primeranou rýchlosťou riadiace sa poradím nápadu), pri súčasnej nutnosti kontinuálneho, rovnomerného konania a rozhodovania vo všetkých agendách nemala za následok vznik neodôvodnených priet'ahov. V druhom odvolacom konaní, ktoré trvá 1 rok a 5 mesiacov, nedochádza k priet'ahom, vec je zaradená do zoznamu prejednávaných vecí na máj 2025. Bez významu nie je skutočnosť, že s účinnosťou od 1. júna 2023 došlo k zmene príslušnosti v odvolacom konaní v obchodnoprávnej agende a krajský súd sa stal príslušným na konanie o odvolaniach proti rozhodnutiam všetkých prvoinstančných súdov obvodu krajských súdov v Trnave a v Nitre. Poukázal na judikatúru ústavného súdu (III. ÚS 106/2018, I. ÚS 258/2023) a rozhodovaciu prax Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), podľa ktorej dĺžka súdneho konania na jednom stupni v trvaní dvoch až troch rokov v závislosti od povahy a zložitosti vecí nie je v rozpore s právom

na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Krajský súd nepovažuje ústavnú sťažnosť vo vzťahu k dĺžke odvolacích konaní za dôvodnú.

V.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

7. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04).

8. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou EŠLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií ústavný súd posudzoval aj sťažnosť sťažovateľa.

9. Predmet napadnutého konania, ktorým je nárok sťažovateľa na zaplatenie peňažnej pohľadávky z titulu zmluvy o dielo, tvorí bežnú a štandardnú agendu rozhodovania všeobecných súdov a ani v okolnostiach prípadu sťažovateľa nejaví známky veci zložitej po právnej či skutkovej stránke. Ani skutočnosť, že zmluva o dielo nebola uzatvorená v písomnej forme a v konaní bolo potrebné vypočúť viacerých (štyroch) svedkov, nerobí vec skutkovo zložitou. Uvedená skutočnosť skôr kladie zvýšené nároky na sťažovateľa a jeho advokátku, ktorá ho v konaní zastupuje, pri unesení bremena tvrdenia a dôkazného bremena. Zdĺhavý priebeh napadnutého konania preto nemožno ospravedlniť faktickou či právnou zložitost'ou veci.

10. Pri hodnotení ďalšieho kritéria, správania sťažovateľa v napadnutom konaní ústavný súd nezistil okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v priebehu konania k zbytočným prietahom. Na druhej strane treba prisvedčiť mestskému súdu, ktorý poukázal na to, že sťažovateľ počas celej doby trvania konania neurogoval posun v ňom, nepodal ani sťažnosť na prietahy v konaní predsedovi súdu. Počas konania si teda dostatočne nehájil svoje práva [*vigilantibus iura* (obdobne pozri aj III. ÚS 382/08 a III. ÚS 254/09, I. ÚS 780/2014, I. ÚS 148/2016)], o to zvlášť, ak bol riadne zastúpený osobou práva znalou – advokátom. Na uvedenú skutočnosť ústavný súd prihliadol pri úvahe o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia.

11. Napokon ústavný súd hodnotil postup konajúcich súdov z hľadiska existencie zbytočných prietáhov v napadnutom konaní, pričom zistil v ich postupe nečinnosť, ale aj neefektívnu a nesústredenú činnosť, ktoré tiež môžu zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (napr. IV. ÚS 22/02, III. ÚS 103/09).

12. Okresný súd spočiatku konal vo veci plynulo, keď po troch vykonaných pojednávaniach, na ktorom boli vypočuté strany konania, ich právni zástupcovia a navrhnutí svedkovia, v júli 2019 vyhlásil meritórny rozsudok, ktorým žalobe vyhovel. Okresný súd bol následne nečinný v súvislosti s podaním odvolania žalovaným, ktoré v auguste 2019 doručil sťažovateľovi na vyjadrenie. Sťažovateľ sa však k odvolaniu nevyjadril. Okresný súd predložil spis krajskému súdu bez vyjadrenia žalobcu až v júni 2020, teda až po deviatich mesiacoch po uplynutí lehoty na vyjadrenie k odvolaniu. Jeho meritórny rozsudok bol krajským súdom zrušený a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie z dôvodu nevykonania navrhovaných dôkazov a nesprávneho právneho posúdenia veci. Dobu, počas ktorej krajský súd rozhodoval o dôvodne podanom odvolaní, preto možno pričítať aj na vrub okresnému súdu. Po vrátení veci odvolacím súdom vo februári 2022 okresný súd nariadil pojednávanie až na október 2022. Pojednávanie odročil na žiadosť advokátky sťažovateľa na január 2023. Ani toto pojednávanie sa neuskutočnilo z dôvodu nahlásenej bomby v budove súdu a bolo odročené na marec 2023. V marci 2023 súd rozhodol v poradí druhým rozsudkom, proti ktorému žalovaný opäť podal odvolanie. Postup okresného súdu pri vykonávaní úkonov v rámci odvolacieho konania bol opäť nesústredený, keď spis predložil krajskému súdu až v novembri 2023 (takmer päť mesiacov po uplynutí lehoty žalovanému na odvolaciu repliku). Zistené obdobia nečinnosti a nesústredenej činnosti okresného súdu ústavný súd hodnotí ako zbytočné prieťahy v konaní.

13. Vo vzťahu k postupu krajského súdu v odvolacích konaniach, ktoré v prvom prípade trvalo 1 rok a 8 mesiacov a v druhom prípade odvolacie konanie trvalo ku dňu podania ústavnej sťažnosti 1 rok a 1 mesiac, je potrebné uviesť, že túto dobu nemožno považovať za primeranú vzhľadom na skutočnosť, že krajský súd rozhoduje v nie zložitej veci opakovane.

14. Vo vzťahu k argumentácii krajského súdu, ktorý poukázal na počet a skladbu vecí nachádzajúcich sa v súdnych oddeleniach, je nutné uviesť, že tieto skutočnosti nemôžu byť dôvodom zmarenia ústavných práv sťažovateľa a nezbavujú štát zodpovednosti za zbytočné prieťahy v súdnom konaní (III. ÚS 17/02). Ani obranu krajského súdu, ktorý poukázal na nutnosť rozhodovať veci, ktoré mu napadli skôr, nebolo možné akceptovať. Ústavný súd už judikoval, že nesplnenie povinnosti súdu rozhodnúť bez zbytočných prieťahov nemôže stratiť charakter protiprávnosti dôsledným uplatňovaním pravidla o vybavovaní jednotlivých vecí podľa poradia ich nápadu (III. ÚS 572/2022).

15. Vychádzajúc z uvedených zistení, ústavný súd hodnotí postup mestského súdu (predtým okresného súdu) a krajského súdu v napadnutom konaní za zdĺhavý, nedostatočne sústredený a nedostatočne efektívny, a tým aj nezlučiteľný so základným právom sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Preto vyslovil porušenie označeného práva (bod 1 výroku tohto nálezu).

VI.

Príkaz konať vo veci a priznanie primeraného finančného zadošťučinenia

16. Vzhľadom na to, že o odvolaní žalovaného nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu krajským súdom rozhodnuté a napadnuté konanie tak nie je právoplatne skončené, ústavný súd prikázal podľa čl. 127 ods. 2 ústavy krajskému súdu, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prieťahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

17. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.

18. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiadal o priznanie finančného zadostučinenia 10 000 eur vzhľadom na neprimeranú dĺžku konania, ktoré nie je zložité, dlhodobý stav právnej neistoty a skutočnosť, že počas celého konania je zastúpený advokátkou.

19. Cieľom primeraného finančného zadostučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Pri určení primeraného finančného zadostučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných EŠLP, ktorý spravodlivé finančné zadostučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu (III. ÚS 75/01, IV. ÚS 15/03).

20. Zohľadňujúc celkovú dĺžku napadnutého konania, ktoré sa nevyznačovalo skutkovou alebo právnou náročnosťou, postoj sťažovateľa počas konania, ktorý neindikoval stav jeho právnej neistoty, a postup súdov, ústavný súd považoval priznanie 1 800 eur sťažovateľovi za primerané finančné zadostučinenie podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde. Na úhradu primeraného finančného zadostučinenia ústavný súd zaviazal mestský súd sumou 1 000 eur a krajský súd sumou 800 eur podľa miery, akou prispeli k vzniku prietahov v napadnutom konaní (bod 3 výroku nálezu). Ústavný súd nevyhovel časti ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ žiadal priznať finančné zadostučinenie nad ústavným súdom priznanú sumu (bod 5 výroku nálezu).

VII. Trovy konania

21. Ústavný súd priznal sťažovateľovi podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde nárok na náhradu trov konania, ktoré sťažovateľ vycíslil v sume 856,75 eur. Na náhradu trov konania zaviazal okresný súd a krajský súd podľa miery, akou sa pričínili k vzniku prietahov v napadnutom konaní.

22. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 a § 18 ods. 3 vyhlášky]. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2024 je 343,25 eur a hodnota režijného paušálu je 13,73 eur. Sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2024 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti ústavnému súdu). Ústavný súd vypočítanú náhradu trov sťažovateľa zvýšil podľa § 18 ods. 3 vyhlášky o daň z pridanej hodnoty, pretože právna zástupkyňa sťažovateľa je platiteľom tejto dane. Pri určení výšky jej sadzby postupoval podľa § 27 ods. 5 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o DPH“), v zmysle ktorého sa pri zmene sadzby dane použije pri každom vzniku daňovej povinnosti sadzba dane platná v deň vzniku daňovej povinnosti. Keďže daňová povinnosť právnej zástupkyne sťažovateľa vznikla dňom dodania služby (§ 19 ods. 2 zákona o DPH), pri úkonoch právnej služby realizovaných a vyúčtovaných do 31. decembra 2024 použil ústavný súd sadzbu dane z pridanej hodnoty vo výške 20 %.

23. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia sú mestský súd a krajský súd povinné uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označenej v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (bod 4 výroku nálezu).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. apríla 2025

Robert Šorl
predseda senátu